

Raadsvoorstel

Datum vergadering: 3 juli 2025
Agendapunt: 25
Onderwerp: Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Brabant Noord en Jaarstukken 2024 Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)
Portefeuillehouder: wethouder Rien Wijdeven

Heesch, 20 mei 2025

Inleiding

Op 4 april 2025 is de Ontwerpbegroting 2026 van de gemeenschappelijke regeling (GR) Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) ontvangen. De Ontwerpbegroting moet volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) aan u worden voorgelegd. Er is 12 weken de tijd een zienswijze op de stukken kenbaar te maken. De zienswijzetermijn sluit op 27 juni 2025.

Daarnaast zijn op 12 mei 2025 de concept Jaarstukken 2024 van de ODBN ontvangen. In deze Jaarstukken legt het bestuur van de GR verantwoording af over het gevoerde beleid, de bedrijfsvoering en de financiële positie in 2024. De Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De stukken worden aan u voorgelegd voor kennisname.

Het college heeft namens u een voorlopige reactie gegeven op de Ontwerpbegroting 2026 ODBN (binnen de termijn), nadat de stukken door de commissie Ruimte en Leefbaarheid besproken zijn op 24 juni 2025.

Voorstel

1. Een positieve zienswijze te geven op de Ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN);
2. Kennis te nemen van de Jaarstukken 2024 ODBN.
3. Een reactie te geven op de Jaarstukken 2024, waarbij de ODBN verzocht wordt voor 2025 opvolging te geven aan het adoptieadvies. Er wordt aandacht gevraagd voor:
 - 3.1 Het realiteitsgehalte van de scenario's in de bestuurlijke rapportages;
 - 3.2 De bedragen voor incidentele projecten en het HR- en financieel systeem te onderbouwen en daarvoor een bestedings- en monitoringsplan te maken;
 - 3.3 In de jaarstukken ook beleidsinhoudelijk gestructureerd en volledig antwoord te geven op de plannen.

Argumenten Ontwerpbegroting 2026 ODBN

1.1 De Ontwerpbegroting 2026 ODBN komt overeen met onze zienswijze bij de Kadernota 2026 ODBN

De Ontwerpbegroting 2026 is opgesteld op basis van de uitgangspunten in de Kadernota 2026 ODBN. Over de Kadernota 2026 heeft u een positieve zienswijze gegeven, waarbij aandacht gevraagd wordt voor de verwachting van financieel zwaar weer voor de gemeente. Dit raadsbesluit is 20 februari 2025 genomen.

De ODBN reageert door begrip te tonen voor de bestuurlijke druk op de kosten van de taakuitvoering vanwege het zogenoemde 'ravijnjaar'. Met de begroting van 2025 is hier op

geanticipeerd door een bezuiniging door te voeren, die resulteerde in een verlaging van de bijdragen van de deelnemers met €1.400.000 (waarvan €500.000 op overhead). Verdere mogelijkheden voor het terugdringen van kosten worden gezien door verdergaande digitalisering en de verdere inzet van kunstmatige intelligentie (AI) en Robotisering (RPA).

De belangrijkste punten uit de Ontwerpbegroting 2026 ODBN zijn:

- Het uurtarief stijgt naar € 119,05, wat 2,9% hoger is dan het tarief van 2025 (€ 115,71). Dit tarief is lager dan het eerder aangekondigde tarief in de kadernota 2026 (€ 119,97). Dankzij de resultaatbestemming uit de jaarrekening 2024 is een incidentele korting mogelijk op het structurele tarief. Dit komt door de ruimte die ontstaat voor het implementatiebudget voor vervanging van het HR-systeem en financiële systeem (€400.000). Er is daarnaast ook ruimte voor efficiency maatregelen (RPA en AI) vanuit het jaarrekeningresultaat;
- Het budget collectieve taken is onveranderd gebleven. Het huidige budget biedt geen ruimte voor extra of nieuwe ambities waarvoor formatie nodig is. Het Algemeen Bestuur stelt het programma voor de collectieve taken voor 2026 vast en maakt inhoudelijke keuzes hierover.
- Samen sterk in Brabant (SSIB, groene BOA's): dit is technisch ontvlochten uit de begroting en apart inzichtelijk gemaakt. Er wordt toegewerkt naar een verrekening op basis van realisatie. Hiervoor moeten we middelen beschikbaar houden.

Het adoptiepanel van de ODBN geeft een onafhankelijk advies over P&C-gerelateerde voorstellen die door het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur worden aangeboden. Ten aanzien van de ontwerpbegroting merkt het adoptiepanel op dat SSIB een aparte paragraaf in de ODBN-begroting heeft gekregen dat een goede toelichting behoeft, de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties geen direct effect op de begroting 2026 en de deelnemers zelf bepalen welke de bedragen (voor werkprogramma's) in hun eigen begroting terecht komen (die kunnen afwijken van de genormeerde bijdragen). De kosten voor AI en RPA (proces efficiency) worden niet via de begroting opgedreven. Het adoptiepanel adviseert positief over de ontwerpbegroting 2026. Het volledige advies is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Wij stellen voor dit advies te volgen.

Argumenten Jaarstukken 2024 ODBN

2.1 De ODBN heeft uitvoering gegeven aan haar programmabegroting 2024

Onderstaand worden de belangrijkste regionale beleidsontwikkelingen en bijbehorende resultaten uit 2024 weergegeven:

- De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De ODBN heeft een implementatieteam opgericht om de overgang soepel te laten verlopen. Ondanks enkele uitdagingen is de implementatie succesvol verlopen.
- De stikstofcrisis heeft een grote impact gehad op de vergunningverlening, vooral in de agrarische sector. De ODBN heeft veel tijd besteed aan afstemming en het bijstellen van handelingsperspectieven.
- De ODBN heeft samengewerkt met deelnemers aan regionale programma's zoals agrarische transitie, waterkwaliteit en energie. Er zijn belangrijke stappen gezet in informatiegestuurd werken (risicogerichter werken) en de aanpak van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS).

- Samen Sterk in Brabant (SSIB) heeft zich gericht op handhaving in het buitengebied, met extra investeringen in groene boa's. Er is een aparte verantwoording voor SSIB opgesteld.
- De ODBN heeft geïnvesteerd in RPA en AI om de efficiëntie te verhogen. Dit heeft geleid tot lagere kosten voor deelnemers en een betere inzet van middelen.

Wat de ODBN voor de gemeente Bernheze betekend heeft in 2024 komt terug in de Jaarevaluatie VTH 2024, die het college u ter kennisgeving heeft gestuurd (via een NTI, d.d. 24 april 2025).

2.2 De jaarrekening 2024 is afgesloten met een positief rekeningresultaat van €959.000

Samengevat wordt het volgende besproken:

- Het jaar 2024 is afgesloten met een positief resultaat van € 959.000. Dit resultaat is mede behaald door hogere rentebaten en een efficiënte inzet van personeel.
- De voorziening voor de eeuwigdurende nazorg van de stortplaats Voorste Heide is aangevuld met € 201.000.
- De ODBN heeft € 1.400.000 bezuinigd, waarvan € 500.000 op overheadkosten.

Het positieve resultaat wordt als volgt bestemd:

- €178.762 storten in de algemene reserve om het weerstandsvermogen te versterken naar 1,0 conform afspraak;
- €350.000 storten in de reserve voor incidentele projecten om te investeren in efficiency maatregelen, die in de toekomst besparingen kunnen opleveren;
- €400.000 te storten in de reserve voor incidentele projecten voor de implementatie van het HR- en Financieel systeem.
- De resterende €30.238 te storten in de algemene reserve, omdat het bedrag te klein is terug aan deelnemers uit te keren.

Het adoptiepanel van de ODBN beoordeelt de Jaarstukken 2024 positief. Dit resultaat is beter dan verwacht door een inhaalslag in het werk en lagere kosten. Het panel adviseert ook om € 178.762 in de algemene reserve te storten om het weerstandsvermogen te versterken en € 750.000 in bestemmingsreserves voor incidentele projecten en systeemimplementaties. Het panel benadrukt het belang van realistische scenario's in de bestuurlijke rapportages, vraagt om onderbouwing en monitoring van de incidentele projecten en (meer) inhoudelijke terugkoppeling op de voorgenomen plannen. Het accountantsoordeel is goedkeurend en er zijn geen noemenswaardige bijzonderheden. Het volledige advies is als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

3.1 Opvolging geven aan het adoptieadvies voor 2025 zorgt voor realistische financiële rapportages, transparante besteding van middelen, en volledige beleidsverantwoording

De scenario's in de eerdere bestuursrapportages aan het Algemeen Bestuur wijken te veel af van de realiteit, waardoor de waarde ervan vermindert. Scenario's moeten realistischer zijn om bruikbaar te blijven. Dat het uiteindelijke financiële resultaat van € 959.000 positiever is het gunstigste scenario, benadrukt de noodzaak voor realistische bandbreedten in de voorspellingen.

Een bestedings- en monitoringsplan wordt gevraagd met als doel te zorgen dat de middelen doelgericht en verantwoord worden ingezet, zodat de projecten ook de beoogde verbeteringen en besparingen opleveren.

De jaarstukken moeten beleidsinhoudelijk antwoord geven op de plannen en wat hiervan terecht is gekomen. Dit ontbreekt momenteel op de meeste inhoudelijke onderdelen in de jaarrekening 2024.

Dit sluit aan bij het advies van het adoptiepanel.

Risico's

Ontwerpbegroting 2026 ODBN

De definitieve vaststelling van het jaarlijkse werkprogramma ODBN vanuit de gemeente Bernheze bepaalt de definitieve bijdrage voor 2026. Het werkprogramma 2026 wordt in het laatste kwartaal van 2025 definitief gemaakt.

Kosten en dekking

Op basis van de ontwerpbegroting 2026 ODBN, inclusief collectieve taken, zal de bijdrage van de gemeente Bernheze € 1.593.144,- bedragen. Ten opzichte van de begroting 2025 van de gemeente Bernheze betekent dit een kostendaling van € 2.024,- in 2026, terwijl we op basis van prijsindex een stijging van € 35.982,- hadden verwacht in de begroting 2026. Deze wijziging nemen we mee in de verwerking van de begroting 2026.

Vervolg

Namens u is een voorlopige reactie gegeven op de Ontwerpbegroting, na behandeling in de commissie Ruimte en Leefbaarheid. Als uw besluit hier van afwijkt of hier nog iets aan wijzigt, wordt dit alsnog gedeeld met het Dagelijks Bestuur van de ODBN.

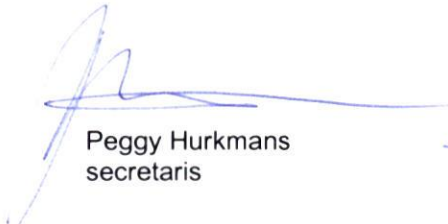
Evaluatie

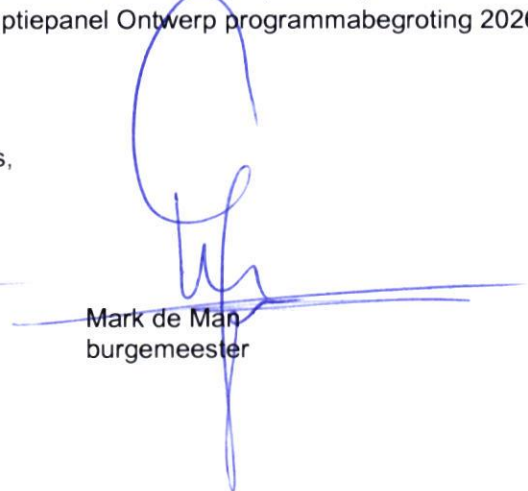
Volgens reguliere wijze bij de P&C stukken van de gemeenschappelijke regelingen.

Bijlage(n):

- Raadsbesluit (102978)
- Bijlage 1. Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2024 ODBN (102944)
- Bijlage 1. Jaarstukken 2024 ODBN (102950)
- Bijlage 1. Accountantsverslag 2024 (102947)
- Bijlage 1. Reactie accountantsverslag (102907)
- Bijlage 2. Advies adoptiepanel Jaarstukken 2024 ODBN (102358)
- Bijlage 3. Aanbiedingsbrief Ontwerpbegroting 2026 ODBN (102355)
- Bijlage 3. Ontwerp programmabegroting 2026 ODBN (98925)
- Bijlage 4. Reacties Kadernota 2026 ODBN (102359)
- Bijlage 5. Advies adoptiepanel Ontwerp programmabegroting 2026 ODBN (102357)

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Mark de Man
burgemeester